

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty Československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXI (XX) Chicago, Illinois, Květen (May) 1959 Číslo (No.) 5

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Illinois. Additional entry at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Marie Rafajova:

Chudobka

*Chudobko bílá, do červánků
daleko jako do ráje.
Po kterém udýchaném vánku
poslaly ti ty okraje?
Cí ruce jen a z jaké tkáně
utkaly krásu sedmikrás,
že neseřely jejich dlaně
s bělostných plátků bělí jas? —
Na jizvách mezi květ se kloní,
krásu svou k zemi obrací
a země blátem šplíchá po ní. —
Chudobko, tak svěť odplácí!
Ach, vyřídít vzkaz výšim zemi,
než na ní v strastech dozrajem!
Skvít se i v blátě nadějemi,
chudobko s rudým okrajem!*

Přemysl Pitter:

Druhy snášlivosti

„ . . . farizeus, jménem Gamaliel, učitel zákona, vážený u všeho lidu, povstal v radě a rekv: . . . Nechte tyto lidi a pust'te je; je-li tento záměr nebo toto dílo jen z lidí, zanikne samo; je-li však z Boha, nebudete ho moci zmařit.“ (Skutky apoštolů 5.)

Petr a ostatní apoštolé stojí jako obžalovaní před židovskou veleradou. „Přísně jsme vám přikázali,“ mluví velekněz, „abyste neučili ve jménu Ježíšově, a hle, vy jste celý Jeruzalém naplnili svým učením a chcete na nás uvalit krev tohoto člověka“ — rozumějme: chcete nás učinit odpovědnými za jeho smrt.

Petr a apoštolé odpověděli: „Více sluší poslouchat Boha než lidi!“ Když to členové velerady uslyšeli, rozzuřili se a chtěli je za-

hubit. Ale jeden farizeus, jménem Gamaliel, učitel zákona, vážený u všeho lidu, povstal, poručil, aby ty lidi na chvíli vyvedli a řekl: „ . . . Nechte tyto lidi a pust'te je. Je-li jejich záměr a dílo jen lidské, bude zmařeno; je-li z Boha, nebudete ho moci zmařit, aby pak nebylo o vás shledáno, že jste se chtěli protivit Bohu.“

Gamalielova moudrá rada účinkovala. — Povolali apoštoly, dali je zmrskat, poručili jim, aby nemluvili v Ježíšově jménu a propustili je. Oni však nepřestávali každého dne v chrámě i po domech učit a kázat evangelium Ježíše Krista.

Gamaliel nesporně pomohl věci Kristově, pakli ji vůbec nezachránil. Bůh si užil Gamaliela za svůj nástroj. Jaké však bylo Gamalielovo vlastní přesvědčení? Bylo to stanovisko člověka, který si dosud neutvořil své mínění a čeká, až jak to dopadne? Nebo byl toho názoru, že věc Ježíšova a jeho učedníků je právě tak pošestilá, jako vystoupení Theudasovo nebo Judy Galilejského a lze proto nad tím velkomyslně mávnout rukou? anebo skutečně cítil, že tito lidé si zaslouží úcty a ochrany, i kdž jejich víru nesdílel?

Bohužel, odnikud se nedovídáme, jak se Gamaliel později rozhodl. Sotva však se přidal k stoupencům Ježíšovým, neboť to by u muže jeho významu jistě nezůstalo bez odezvy.

Gamalielovu vlastnost možno plným právem nazvat snášlivostí. Avšak čin nabývá hodnoty pohnutkou, z níž byl vykonán, bez ohledu na výsledek. Tak je i snášlivost různého druhu a různé ceny. Někdy skutečně nevíme, co o tom či onom soudit. Slyšíme chválu i hanu, vidíme nadšené stoupence i rozhodné odpůrce. Opatrnost nám velí, aby-
(Pokračování na str. 67)

KŘEŠŤANSKÉ LISTY a HUSOV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
Box 59, Hillsboro, Wisconsin

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i přispěvky Jednotě pro uprchlíky, na mláko pro děti běženců a na léky pro děti trpících, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, Illinois

Return Address — Adresa Administrace
5700 Eastwood Ave., Chicago 30 Ill.

Redakční

Br. Pitter nás upozornil na chybu ve velikonoční výzvě o pomoc na práci Jednoty. Ve snaze zdůrazniti naléhavost potřeby této pomoci jsme napsali, že doufáme, že naše výzva bude "oslyšena." Našemu—exil:mu a cizinou—pokažnému oku, tato chyba unikla. Doufáme, že ti z čtenářů, kteří dosud neodpověděli na výzvu nás nevzali doslova! Práce Jednoty a tisk našeho časopisu potřebuje každého z nás! VYSLYŠTE proto naši březnovou výzvu a zašlete svůj příspěvek pokladníkovi Jednoty, br. John Opicmu, jehož adresa jest uvedena v redakčním záhlaví.

"Aby tedy bylo možno zaměnit nelidskost za lidskost, musíme všemožně hledat cesty k tomu; takové se nabízejí tři: První, aby se lidé odnaučili přílišně důvěřovat svým smyslům a aby, berouce v úvahu společnou křehkost lidskou, uznali za nedůstojné člověka, sňhat se navzájem nenávisť pro leda jaké příčiny, a proto si navzájem odpustili minulé hádky, žaloby a křivdy; to nazveme smazáním minulosti. Za druhé, aby nikdo nevnucoval nadále jiným své zásady (filosofické, theologické, politické), nýbrž aby každého ne-

chal oplývat svým názorem a klidně si užíval svých věcí; to nazveme vzájemnou snášenlivostí. Za třetí, aby všichni hleděli bdělosti již společnou zjišťovat, co by bylo nejlepší a tak aby si navzájem sjednocovali své smysly, své chtění a své podnikání; to nazveme smířením." J. A. Komenský

Návštěva do Československa

Čtenáři K. L. a H. L. s radostí četli v posledních číslech zprávy o možnosti organizování výpravy čsl. protestantů do staré vlasti. Bylo by to jistě i historicky významné, protože tomu jest právě sto let, co vznikaly naše první české evangelické sbory na Středo-západě. Jistě to mnohé potěší podívatí se do rodného místa jejich předků, do chrámu a školy kam sami chodívali.

Každá taková návštěva má velký význam pro tamní lid, který od doby komunistického převratu se cítí velmi odříznut od západního světa.

Evangelické církve ve vlasti těžce nesou odloučenost od západního evangelického světa. Studenti theologie i četní mladí kazatelé i dnes by rádi studovali — třeba jen jeden semestr—v zahraniční na některé bohoslovecké škole. — Masaryk správně řekl, že otázka česká je otázka náboženská! To platí i dnes. Když však stát nařídil stagnaci náboženského života, tak se dnes tvoří tajné theosofické společnosti a lid nábožensky bloudí. O Billy Grahama je ve vlasti velký zájem a jsem jist, že kdyby jednou do vlasti přišel, že by byl přijat radostně, a s úspěchem jaký má i v jiných částech světa.

Máte-li ještě živý vztah k zemi svých otců a můžete-li si dovolit cestu do Československa, pak neodkládejte s rozhodnutím. Naše Jednota vám ráda pomůže s přípravou cesty. Pište o informace na adresu: Heger Travel Bureau, 6118 West Cermak Road, Cicero 50, Illinois.

Zbožnosti se můžeme učit v nedělních shromážděních, ale zbožně žít musíme každý den. Pochodeň víry může být zapálena v kostele, ale nehoří-li v naší dílně, kanceláři, domácnosti a všude, kde každodenně přehýváme, pak naše víra bnoho neznamená.

DRUHY SNÁŠENLIVOSTI —

(Pokračování ze str. 65.)

chom se s výrokem neukvapovali, zvláště, když situace je nejasná. Rada Ježíšova, abychom soudili podle ovoce, to jest podle výsledků, znamená, že musíme nejprve toho ovoce vyčkat.

Toto vyčkávání má svou mez. Jednoho dne budeme musít učinit rozhodnutí a určit své stanovisko.

Často se však stává, že nám není možno s určitostí prohlásit: za tím cele stojím — toto cele zavrhuji. Nalézáme věci, s nimiž můžeme souhlasit či aspoň je připustit, a jiné, které nemůžeme než odmítnout. Zaujatost a předsudky brání správnému postřehu a jsou znakem nesnášenlivosti.

Existuje i snášenlivost, která vyvěrá z pohodlnosti, myšlenkové lenosti, duševní netčnosti a ze zbabělosti. Této také-snášenlivosti je nad nejvíc.

V čem tedy spočívá *pravá* snášenlivost? Pravá snášenlivost se zakládá na lásce i k těm lidem, s nimiž nemohu souhlasit. Nechávám je v nejistotě o svém odlišném stanovisku. Ale cítím-li a poznávám, že jejich přesvědčení, jejich víra jsou upřímné, pak musím toto uznání a úctu k jejich opravdovosti a ušlechtilým pohnutkám také umět vyjádřit, a je-li třeba, i skutky dokázat.

Jestliže slova Gamalielova vyvěřala z takového úcty, pak to byl projev skutečné snášenlivosti. Litujeme jen, že Gamaliel, kdysi učitel apoštola Pavla, nedospěl té víry a k tomu rozhodnutí jako jeho žák.

Vedle pravé snášenlivosti existuje i *pravá* nesnášenlivost. Nazval bych ji svatou. Je to nesnášenlivost ke lži, k nelidskosti, k převráťce. Ale to je také to jediné, co máme nenávidět. Ježíš nás učí nenávidět hřích a milovat hříšníka. Jelikož i tato pravá nesnášenlivost vyvěrá z lásky, proto i v nejprudším boji vztahuje ruku k člověku, kterému chce pomoci.

Boží věci mají v sobě takovou sílu, že nic lidského je nemůže zmařit. A naopak věci, které nevycházejí z Boha, mohou se roztahovat, vypínat, vítězit, ale jen na čas: zaniknou, jak byly vznikly. Co vyslovil Gamaliel je věčná pravda: "Je-li záměr nebo d'lo jen z lidí, zanikne samo; je-li však z Boha, nebudete ho moci zmařit!"

Víra, že dobro má oporu v sobě a pravda již svou pravdivostí vítězí, vede nás k tomu, že neklesáme na myslí a se nevzdáváme naděje a důvěry, když blud a špatnost nabývají vrchu. Víme, že nemají trvání.

Toto vědomí a tato jistota však neznamenají, že máme nečinně přihlížet. Nebudeme se spoléhat na vnější prostředky, nebudeme donucovat ani vnucovat, ale také nezanedbáme žádnou možnost a příležitost, abychom s vynaložením všech sil dopomohli dobru a pravdě k vítězství. Zde snášenlivost k nepravosti je hříchem.

Veliký doklad o nezdolnosti náboženského života dává nám Sovětský svaz. Co všecko vynaložili komunisté na to, aby potlačili náboženské cítění! A ono přece stále v lidu žije a se nově projevuje překvapujícím způsobem. Čtu dopis jistého německého kazatele, který se vrátil z cesty po Rusku. Líčí v něm úžasný rozmach evangelického křesťanství a náboženskou vroucnost a opravdovost části ruského lidu, takže se cítil jakoby přenesen do doby prvokřesťanské. Evangeličtí křesťané se oproti době před první světovou válkou rozmnožili stonásobně. Církev pravoslavná musila zanechat pronásledování jinověrců, jež nazývala sektáři, a tak mezi oběma směry panuje nyní opravdový mír. V sovětském svazu je 5,800 evangelických sborů, jejichž ústředí je v Moskvě. Počet sborů stále roste; každého týdne přibývají sbory nové. Slovo Boží vniká do nejdlehlších koutů Sovětského svazu až na samy hranice Číny. Shromáždění se konají několikrát týdně, v neděli třikrát a jsou přeplněna tak, že i před vchody se tísní lidé, dvchtví slova Božího. Nejvíce prý překvapuje účast mladých, kteří jsou i nejhorlivějšími šiřiteli Kristova učení. Vedoucí evangelického ústředí v Moskvě vyjádřil jen jediné přání, aby Rusko nepropadlo náboženské vlašnosti, která je na Západě tak rozšířená.

Hle, jakou vyvolala počáteční komunistická nesnášenlivost odezvu u nábožensky cítících lidí, takže režim musil změnit postoj k náboženskému hnutí. Dnes se projevuje v jakési snášenlivosti, která potrvá asi tak dlouho, dokud věřící se omezí na oblast čistě duchovní. Jakmile však vstoupí do dalšího vývojového údobí, kdy pocítí dopovědnost i za dění v životě veřejném a sociálním a ve

jménu Ježíše Krista vystoupí na obranu lidských práv, pak s jistotou dojde k novému dalekosáhlému střetnutí. Dosud evangelijní poselství zasahuje oblast citovou a se šíří mezi prostým ruským lidem. Jakmile se jednoho dne přenese do oblastí myšlenkové, postaví na jeviště dějin myslitele a proroky, kteří způsobí v zemích s oficiálním bezbožectvím nové velké vření, jehož vlny se převalí i do zemí s bezbožeckým náboženstvím.

Kde by si byl rabbi Gamaliel tehdy pomyslí, jakého dějinného dokladu se dostane jeho slovům: "Je-li záměr nebo dílo jen z lidí, zanikne samo; je-li však z Boha, nebudete ho moci zmařit!"

(Vysíláno do vlasti.)

V. Jeřinek:

Dějiny zelovského sboru u Lodže v Polsku.

Za krále Jiřího vznikla v českém národě nová církev zvaná Jednota bratrská. Tito čeští bratři žili po způsobu prvotní církve Kristovy. Nebylo jim však dopřáno svobody. Pronásledování stihalo Jednotu již od jejího založení. První stíhání bylo již za Jiřího (r. 1460) a za králů polských nevedlo se jí lépe. Habsburkové pak záhubu Jednoty dovršili.

Toto zhoubné dílo započal Ferdinand I. (1547), který zkonfiskoval statky, města zotročil a bratrský lid odsoudil k vyhnanství. Příchodem jesuitů do Čech (1556) počala Jednota bratrská pomalu vymírat, čemuž nezabránil ani Majestát Rudolfův (1609). Bílá Hora pak toto dílo zhouby dokonala. 36.000 rodin bylo vyhnáno z Čech, Moravy a Slezska, protože nechtěli přijmouti římsko-katolickou víru. Opustili své majetky i vlast, ale víru v Boha jim žádný nevyrvál. Každý z nich si pak odnášel poklad, který si cenil nade vše — byla to Bible kralická a Labyrint světa. Nejvíce těchto vyhnanců se usadilo v Německu a Polsku, kde našli si svůj domov, ač dívali se na svou vlast jako lid Judský z Babylonu.

Tito bratři byli výkvětem našeho národa. Pocházeli většinou z tříd šlechtických a mešťanských. Byli to lidé vzdělaní, hospodářsky silní a nábožensky živí a věrní. Nezapomněli nikdy na svou starou vlast; tajně se vraceli a povzbuzovali ty, kteří v otroctví

Říma zůstali. (Jirásek: Temno.) Ačkoliv si naši bratři svou mateřskou řeč horlivě uchovávali, přece jen dlouhou dobu, co byli ve vyhnanství, podlehli většinou svému okolí a odnárodnili se. V německých zemích, kam se našich vyhnanců nejvíce uchýlilo (Sasko, Slezsko, Prusko, Braniborsko), zachovaly se některé osady. Svoboda náboženská byla jin: sice ponechána, zato ale mateřská řeč jim byla vyrvána. Němci násilně zgermanisovali naše otce a tím zanikl téměř i život náboženský.

Druhá země, kde naši Bratři našli útočiště bylo Polsko. Hlavní střediska byla v Poznaňsku. Tam se usadili zásluhou knížete Radzivila, který byl jejich dobrým ochráncem.

V Polsku usadili se též vůdcové Jednoty, jako velký pedagog, vůdce a biskup Jednoty bratrské, J. A. Komenský, jenž se usadil v Lešně. Dále spisovatelé: Skála a Stránský v Toruni a j.

Chybou Českých bratří bylo, že se za pronásledování v Polsku spojili s ev. ref. církví. Odcizili se tak Jednotě bratrské a zároveň našemu národu. Nalézají se tam dosavad sbory evangelické, ty však jsou pouze polské (a některé byly do r. 1945) německé.

Jsou sice v Polsku a Německu české osady, které se uchovaly až do dnešní doby, ty však jsou z doby pozdější. Tito bratři odešli z vlasti koncem 17. a počátkem 18. století. Ve Slezsku jsou to osady Strělin, Husinec, Bedřichův Hradec, Münsterberg, Gottschütz, Sycov, kde byla dlouho tiskárna českých kancionálů a j. Někteří odešli z těchto míst do polského Slezska, kde založili osady Čermín a Tábor. Bylo to asi r. 1745. Byli to většinou zemědělci. Půda je v těchto místech špatná a proto asi pravděpodobně bylo jim zde usídlení povoleno. Když však ani v těchto místech nenacházeli obživy, rozhodlo se asi 40 rodin vyhledati a zakoupiti si místo k osídlení jinde. V tom jim byl nápomocen Alex. Petrozelin, který z nich byl nejvzdělanější. R. 1802 zakoupili si osadu Zelov, která leží jižně od města Lodže. Koupili ji od J. Swidzinského za 25,666 2/3 pruských tolarů, t. j. 154,000 polských zlotých. Po přestěhování, zvolili si tři starší, kteří měli povinnost vésti všechny záležitosti jejich nově založené obce.

Začátek bratří na novém místě nebyl lehký. Snášeli však všechny nesnáze lehce, protože měli svobodu ve víře, nemuseli se skrývat před Římem.

Bohoslužby vykonával jeden ze starších. S oddavkami a křtem museli však chodit ke kněžím církve římsko-katolické do sousedních vesnic. Sami si svého duchovního správce vydržovat nemohli, neboť jich bylo málo. Z okolních bratrských stanic k nim dojíždět již nemohli. Byli ode všech velmi vzdáleni, cesty byly špatné a železnice též ještě nebyly. Jejich víra však byla pevná. Sami odloučení daleko ode všech, nenechali se odvést od své víry, ba naopak, byli světlem svému okolí. Poprvé navštívil naše bratry administrátor ze sboru Tábořského r. 1803, farář Jakub Stetius, který vykonal křest, sv. confirmaci a vysluhoval sv. Večeři Páně. Jak velká byla horlivost bratří, můžeme pozorovat z toho, že již v r. 1810 se starali o faráře z vlasti. Tehdejší vláda však odmítla jejich žádost. Dva roky po návštěvě kazatele Stetia z Tábořa, navštívil Zelov, farář Kováč (tábořský) Až do roku 1817 navštěvovali pak bratří kazatelé Zelov častěji. Velikou útěchu pro ně bylo, když obdrželi svého duchovního správce, který jim mohl slovem Božím sloužit každou neděli. Tímto prvním kazatelem byl Jan Fábri, který však byl již velmi star, takže útěcha jejich netrvala dlouho, poněvadž za dvě léta jim jejich první kazatel, ve věku 70 let, zemřel.

Do roku 1819 byl Zelov pod konsistoří slezskou. Protože však tato měla sídlo své v Německu, bylo těžko spravovat záležitosti sboru zelovského, když tento byl již r. 1814 přidělen Rusku. Od r. 1819, byl Zelov přidělen ke konsistoří varšavské v král. polském. Do toho roku byla kronika, matřiky a všechna akta vůbec vedena v jazyce českém do roku 1889 v jazyce polském, pak až do roku 1917 rusky a nyní je opět všechno psáno polsky.

Varšavskou konsistoří, kde měli zelovští oporu v superintendentovi Karolu Diehlovi, byl přidělen roku 1819 do Zelova far. Alex Glowacki.

Bohoslužby konaly se v býv. sídle dřívějšího majitele statku Swidzińskiego. Bydlel tam též kazatel a byl tam i obecní úřad. Bratří již od založení Zelova toužili po vy-

budování vlastního chrámu. Za far. Glowackiego, který byl prvním definitivním správcem sboru, rozhodli se bratří ke stavbě domu Hospodinova. Farář Glowacki přednesl tento návrh super. K. Diehlovi, jenž vyšel jeho návrhu vstříc a přičinil se u vlády, takže sbor obdržel velmi vysokou částku 18,994 pol. zl., jako podporu na stavbu chrámu. Bratří, povzbuzeni tímto darem, chopili se ještě s větší chutí tohoto velkého díla.

Oslava položení základního kamene se konala dne 12. července 1821. Nebyla to v té době lehká práce, ale oni věřili pevně, že je Bůh v tak velkém předsevzetí neopustí.

Stavba byla rozpočtena na 30,000 pol. zlotých. V té době bylo v Zelově 80 rodin, z nichž byly dvě židovské. Nebylo to proto lehké schnat tak velkou částku, kterou ještě na stavbu potřebovali. Proto hledali podpory u jiných sborů. Sbírali na tento účel až v zemích slezských (Černín, Tábor). Někteří z nich zašli až do Moravy a Čech. Všechny práce spojené se stavbou kostela, vykonávali bratří sami.

Po čtyřech letech těžké práce, byl chrám ukončen. Dne 3. července 1825 byl za účasti mnoha hostů ze všech končin předán svému účelu. Snad větší radosti a slávy zelovský sbor nikdy nezažil, jako v této chvíli. Chválili a velebili Boha za jeho velikou lásku, kterou jim prokazoval tím, že splnil jejich dlouholeté tužby.

Co scházelo ještě našim bratřím bylo to, že neměli fary. Příčiněním far. Glowackiego sbor zelovský ujal se této nové starosti. Bvilo to opět super. Diehl k bratřím vždy ochotný, který opět obstaral od vlády 2,572 pol. zl. Stavba započata byla r. 1829 a v následujícím roce byla skončena. Lid se těšil, ale farář nebylo dopřáno této radosti, neboť po desítileté namáhavé práci zemřel. Lid velice želel tohoto muže, od Boha jim poslaného, jenž se tak o svůj sbor staral, neboť kostel s farou byl vlastně jeho přičiněním vystaven.

Po něm nastoupil farář Jan Mojžíš. Tento kazatel plně zastoupil místo předchůdce. Byl jedním z nejpracovitějších farářů. Kázal ve sboru zelovském plných 41 let. Za tuto dlouhou dobu (1830-71) vykonal velmi mnoho dobra. Založil sborovou kroniku. Před jeho příchodem byla kronika vedena na obec-

ním úřadě a jeho přičiněním byla přenesena na faru, kde byla umístěna až do II. světové války. Za něho byly dány do kostela varhany, stůl Páně a křtitelnice. V té době bylo v Zelově 100 rodin.

Hřbitov byl nejdříve na dnešním náměstí, později pak byl umístěn u kostela. Když však Zelov postihl mor, byl z těchto důvodů přemístěn asi 2 km. od vsi, kam až dosud jsou pozůstatky zemřelých k věčnému spánku ukládány. Mor, který byl v roce 1852, vyžádal si na našich bratřích mnoho obětí. — Okolo Zelova byly zakládány menší osady. Jsou to: Zelówek, Josefotow, Cerný Les, Poždženice, Ignacow, Bachořím, Herbertow a Faustinow, který je vzdálen od Zelova asi 12 km. Když ani zde půda brzy nestačila, poněvadž našeho lidu velmi přibývalo, stěhovali se do vzdálenějších míst. — Tehdy byly založeny osady v Rusku (Alexandrovka, Bohemka 1860), později Michajlovka na Volyni. Tito skoro všichni si svoji mateřštinu udrželi.

Zaměstnáním bratří bylo hlavně zemědělství. Vedlejším zaměstnáním skoro všech bylo tkalcovství. Když se v Lodži rozšiřoval průmysl textilní, mnoho zelovských bratří se tam odstěhovalo.

Až do r. 1865 nebylo rozdílů náboženských. Po tomto roce působili zde baptisté.

Od té doby se baptisté rychle rozšiřovali, takže již v roce 1893 si vystavěli svou vlastní modlitebnu. Nyní mají svého kazatele a jejich sbor čítá kolem 600 duší. V r. 1900 povstala v Zelově též svobodná církev reformovaná, která nyní zanikla.

Po smrti far. Mojžíše, dobrého pastýře zelovského sboru hlásili se za kazatele J. Šantrůček ze Svatouchu z Čech. Pak také Hugo Šíkora ze Stroužného, který byl za kazatele přijat snad proto, že jeho otec byl v Zelově dobře znám. Tento Šíkora byl prvním kazatelem, jenž kázal v jazyce českém. Jeho předchůdci: Glowacki a Mozes kázali polsky. Za tohoto faráře byly koupeny 2 zvony r. 1879, z nichž jeden byl za světové války Němci odvezen. Nový zaň byl koupen až v roce 1926.

*

Po 16 leté práci, v březnu 1887, farář Šíkora zemřel. Byl též pochován, jako jeho předchůdce, na hřbitově zelovském. Po jeho

smrti neměl Zelov 7 roků definitivního faráře. Dojžděl pouze z Varšavy administrátor Szefer. Po něm nastoupil na 2 roky administrátor Jelen, jenž zavedl v Zelově nedělní školu, která má pro Zelov velký význam.

Jedině v ní se děti od útlého mládí vyučují v mateřštině. Za tohoto administrátora, který byl u všech velmi oblíben, byl život duchovní velice povznesen. Měl u nich takovou důvěru, že se k němu všichni hrnuli jako k otci. Vypráví se též o panu faráři, že při jeho cestě ze Zelova do Kučova se přihodila nemilá věc: když seděl v proutěném košíku, který při každém nárazu sjel o něco dozadu, klanice vzadu nebyla, a tak při rychlé jízdě a jednom prudkém nárazu, košik i s panem farářem s vozu sjel. Od té doby při svých dalších návštěvách měl pan farář vykázané místo už jen na kozlíku. Později však, byv povýšen na superintendenta, adm. Jelen Zelov opustil.

*

V roce 1896 obdržel Zelov opět definitivního faráře, jimž byl Adolf Garezyński. Než ani tento farář dlouho v Zelově nezůstal. Byl zapleten do jakési zpronevěry státních peněz a byl proto úřady zatčen. Byl zbaven duchovního úřadu a všech občanských práv. Dvě léta trpěl nevinně v žaláři. Když byla dokázána jeho nevinna, byla mu všechna občanská práva i úřed duchovního vrácen.

Lid zelovský jej chtěl mít znova za kazatele, což Garszyński odmítl, poněvadž správcem již býti nechtěl. Po něm nastoupil farář Stefan Skierski, za něhož bylo oslavováno sté výročí založení Zelova, t. j. v roce 1902.

Jsa ryzím Polákem, snažil se zbytky exulantů popoľštit. Zelov zakrátko opustil proto že obdržel místo druhého kazatele ve Varšavě. Byl pak superintendentem. Jeho nástupcem byl farář Tosio, muž velice ohnivý. Na krátký jeho pobyt Zelov dosud s láskou vzpomíná. Lid zelovský, ač se mu dostávalo dobrých polských pastýřů, přece jen toužil po kazateli ze staré vlasti. Vysílali dokonce do vlasti jednoho z bratří, aby vzbudil zájem o potomky českých exulantů. Toto poselství nebylo bez úspěchů, neboť za kazatele do zelovského sboru se přihlásil far. Bohumil Radechovský, jenž nastoupil roku 1909 a působil zde do roku 1918. V té době byl Zelov mnohem hojněji navštěvován bratry z Čech. Prv-

ní byl farář František Prudký v roce 1908, pak kazatel Mičan, vikář Šedý r. 1911, far. Bednář a dr. Auerhan. Bratři zelovští byli vždy takovou návštěvou, která byla pro ně slavnostní, velice povzbuzení. Po první světové válce pamatuje na bratry za hranicemi Misijní společnost (Jednota), která pravidelně posílá tam jednoho z bratří farářů, aby povzbuzoval nábožensky i národně lid český. Svobodná reformovaná církev vysílala tam z Čech kazatele: *Adlofa, Clarka, Portera, Husáka, B. Procházku, a Kostomlatského*. Církev baptistická poslala tam *Dr Čapka, Vaculíka, Marka, Dr. J. Procházku, Dr. Józsu Novotného*, t. č. v U.S.A. Také naše Kostincká jednota vyvíjela v tomto směru horlivou a uznání hodnou činnost. Styky se starou vlastí Zelov udržoval tak od roku 1908 — dlouho široká veřejnost česká neměla o Zelově ani tušení.

Nástupcem faráře Radechovského byl far. Fibich, rodák zelovský. Sbor, který očekával, že tento bude důstojným pokračovatelem svých předchůdců, se zklamal. Fibich zanechal pastorače sborové a mnoho jiných úkolů.

V roce 1925 slavil sbor zelovský jubileum stoletého trvání chrámu Páně, který při té příležitosti byl opraven.

Farář Vilém Fibich opustil sbor zelovsk v roce 1930 a stal se vojenským kurátem v Toruni. Vystřídal jej far. Otto Piasecki, jenž opět kázal slovo Boží v jazyce polském. Aby vyhověl přání bratří zelovských, učil se pilně češtině, takže již do roka kázal při odpoledních bohoslužbách, tak zv. nešpory, v mateřské řeči našich bratří a ke konci svého pobytu již kázal Slovo Boží úplně česky.

Za jeho působení byl rozšířen hřbitov a v roce 1931 byl uspořádán první sjezd mládeže, který byl pro mládež velkým požehnáním. Farář Piasecki nezůstal v Zelově dlouho. Pak odešel do služeb vilenské konsistoře; za okupace německé dostal se do Německa, kde zemřel v roce 1950 na tuberkulosu. Pak se ujal činnosti sboru zelovského far. Jar. Nevečeřal, jež působil zde do r. 1949 a odtud přešel do Lodže. Nyní se ujal sboru kazatel Paschális, polák. Sbor čítá nyní asi 500 duší z celkového počtu asi 5000 exulantů, jež se vrátili do vlasti v letech 1945-

1947. V roce 1952 Zelov slavil 150. výročí příchodu našich předků ze Slezska. Za tuto dobu se přehnalo přes něj mnoho chmúr. V roce 1812 táhlo tudy napoleonské vojsko, v roce 1852 postihl jej mor. Dále první světová válka zanechala po sobě též památky. Ani kostel nebyl ušetřen bez následků bojů, které se odehrávaly v blízkosti Zelova. Byly to však i jiné věci, zejména politické, které zelovské bratry tlačily. Když patřili k Německu, jevila se snaha předělat je násilně na Němce. Pak za polské vlády, po první světové válce, v roce 1932 byla jim odňata česká škola, kterou postavili v roce 1864. Přes Zelov přehnala se i druhá světová válka, a naši zelovští Češi útrpěli, když jim byla upírána práva a když byli všelijak pronásledováni. Co jim ještě zůstalo, je chrám. Připomíná všem, až do dnešní doby — velikou víru otců. Bratři zelovští se vyznamenali svojí zbožností, v níž úplně následovali své otce z Čech. Ráno a večer v každé rodině byly konány pobožnosti. Otec předčítal svým dětkám z Písma Sv., matka pak od útlého mládí učila děti modlitbě a písním náboženským. Takto vštěpovali rodiče svým dětem víru i řeč svých otců. Ještě doposud jsou v Zelově písmáci, kteří znají výborně Písmo Sv. a písně z kancionálů z paměti (Elsnerovy berlínské kancionály).

Přicházely však chvíle, kdy Bratři ještě horlivěji hledali Slovo Boží. Scházeli se celé týdny, každý den. Na modlitbách tak zůstávali až do pozdních hodin nočních. Poslední takové probuzení bylo za 1. světové války. Tyto chvíle byly velkým požehnáním pro sbor zelovský. Mnoho Bratří a sester otevřelo tehdy svá srdce Kristu. Kéž by Bůh dál, aby takové chvíle častěji na sbor přicházely.

Zelov mimo farního sboru měl 2 kazatelské stanice: Faustynov a Požděnice. Sbor měl asi 5 nedělních škol, které za vedení 20 učitelů navštěvovalo asi 300 dětí. Mládež byla též dosti činná a scházela se v 9ti kroužcích, z nichž jsou 2 Sdružení mládeže, 5 kroužků pěveckých a 2 hudební.

V těchto sdruženích udržuje mládež své české vědomí. Vůdce mládeže byl kantor Tomeš později v Michájlovce na Volvni. Po něm byli Pospíšil a Jersák. Obec Zelovská čítala něco přes 9 tisíc obyvatel do roku 1945, z nichž bylo Čechů kolem 5½ tisíc,

poláků přes 2 tisíce, židů rovněž tolik a něco Němců.

*

Předkové osadníků zelovských vystěhovali se z příčin ideálních, chtěli svobodně vyznávat svou víru, doma pronásledovanou. Přes dvě stě padesát let jsou již z vlasti a dodnes zachovali si — od národního kmene skorem úplně odloučení — nejen víru svých otců, pro níž vlast svou opustili, ale i národnost, vědomí národní, lásku k národu a lásku ke staré vlasti, ač ohromná většina z nich vlasti té vůbec ani nespatriila. Dr. Auerhan píše o Zelově, že do žádné české osady nejel ta rád jako do Zelova. A odkud neodnesl si vzpomínky tak milé, krásné a bohaté jako odtud. Cesta do Zelova mu připadala jako zájezd do české minulosti. Rád vzpomínal na krásné chvíle, zažité mezi zelovskými krajany, jak mezi reformovanými, tak i mezi svobodnými a baptisty.

Byla mu milou vzpomínkou na pěvecký sbor ref. církve. Píseň. "Kde domov můj" nikdy mu nezněla tak dojemně jako tam daleko od vlasti zpívána krajany, kteří české země nikdy nespatriili.

Tato historie o exulantském Zelově má připomenout lásku k české minulosti, abychom nezapoměli naši víru, abychom se vrátili k velikým českým ideálům dle zásad českobratrských, neboť blahoslavený jest jen ten národ, jehož Hospodin jest Bohem Jeho.

SMETANA českému národu.

Dne 12. května uplynulo 75 let od výročí smrti Bedřicha Smetany, slavného českého skladatele a národního buditele. Narodil se dne 2. března 1824 v Litomyšli v Čechách a zemřel dne 12. května r. 1884.

Co znamenal Smetana pro československý lid vyjádřil prezident Masaryk ve svém "Poselství" Národnímu shromáždění dne 28. října 1928, o desátém výročí československé samostatnosti. "Vedle Palackého musil bych, začínaje třeba jen Dobrovským, ocenit dlouhou řadu buditelů osvoboditelů; chci připomenout alespoň ještě jednoho — a to z řady umělců — Smetanu. Nemůžeme býti dosti vděční za to, co svou hudbou vykonal pro politické vzpružení svého milovaného muzikantského národa."

Ve své "Světové revoluci" napsal Masaryk: "Slyšel jsem, jak Smetanova hudba za války všude vzpružovala a sířila: Smetana se hned v mládí zúčastnil revoluce 1848, svými operami a svou hudbou předstihl naše osvobození. Libuše je více než proroctvím, je hudebním festiválem národa niterně již osvobozeného."

Dávno před tím Masaryk zahájil Smetanou svou výchovnou buditeřskou činnost v Čechách. Již v prvním čísle své revui "Nová Doba" uveřejnil článek o Smetanovi, napsaný Charlottou Masarykovou, výbornou pianistkou, která končí článek slovy:

"Smetana hudbou podává, co historikové svými dějinami."

I když Američané nemohou pochopit Smetanův vlastenecký, buditeřský význam, co znamenal a co znamená pro nás, líbí se jim jeho překrásná a svérázná hudba. Kdo by se nerozveselil při prvních jásavých tónech "Prodané Nevěsty." Tato předehra, tak jako jeho slavná symfonie "Má vlast," zvláště "Vltava," "Vyšehrad" a "Z českých luhů a hájů" a kvarteto "Z mého života" jsou na programu všech světových umělců a velkých orchestrů.

ČSNRA proto vyzývá krajanské organizace a jednotlivce, aby v měsíci květnu propagovali Smetanovu hudbu. Využijme svých styků s americkými přáteli a postarejme se, aby i na amerických rozhlasích, po celé Americe, se ozývala naše krásná česká hudba.

Tisková služba Československé Národní Rady Americké.

Náboženství bez mravnosti jest strom bez ovoce; mravnost bez náboženství jest strom: bez kořenů.
Rev. Harold W. Ruopp.

VOLNÁ TRIBUNA

Jště slovo k diskusi o svatých

V lednovém čísle KL a HL br. Přemysl Pitter v článku s heslem "Reformace nekončí" odpovídá na námitky těch, kteří nesouhlasí s jeho odsouzením kultu svatých v dřívějším článku "Otázka českých tradic" (H.L. 8, 1957.)

S větší částí vývodů br. Pittera naprosto

souhlasím. Souhlasím především s jeho zamítavým stanoviskem k té části svatováclavského chorálu, která přisuzuje sv. Václavu moc, která je vyhrazena jedině Bohu ("nedej zahynouti nám ni budoucím").

Také souhlasím s Pittrovým kladným postojem pokud jde o dovolávání se andělů a svatých, které se nepřičí duchu a zvěsti Písma svatého. Leda bych zde snad kladl důraz jinam. Nejen že se modlitby k andělům a svatým nepřičí Písmu svatému, ale naopak Bible je podporuje. Sv. Pavel píše Galatským (6:2), "Jedni druhých břemen neste, a tak plňte zákon Kristův." Když jsem před dvaceti lety opouštěl Prahu, tehdy jsem řekl svému br. Amedovi: "Modli se za mne a já se budu modlit za Tebe." A pokud vím, oba dosud tento slib dodržujeme. Co na tom, jestliže jeden z nás je v Evropě a druhý v Americe? Žádná železná opona (ani opona dělící živé od mrtvých) nemůže přerušit obecnství modlitby. A co na tom, že já jsem dosud v zemi živých a, řekněme, můj dědeček "na druhé straně"? Protože jsem křesťan, nestydím se za to, že se modlím za dědečka, který zemřel před třicetišesti lety. A věřím, že on se modlí za mne. "Totot' jest přikázání mé, abyste se milovali vzpalek, jako já miloval jsem vás." (Sv. Jan 15:12). V Bibli také čteme, že se Židé modlili v pozdějších dobách za mrtvé (2. Makkaebská 12:43-44).

"Jedni druhých břemena neste. Milujte se vzpalek, jako já miloval jsem vás." V tom spočívá podstata obecnství svatých, o němž mluví Apoštolské vyznání víry. Církev Ježíše Krista jest obecnstvím svatých, blahoslavenou společností všeho věrného lidu. Část tohoto lidu dnes žije na zemi a tvoří, jak tomu říkali středověcí bohoslovci, církev bojující (ecclesia militans; "Boží bojovníci" z husitské hymny); ale druhá, daleko větší část sestává z křesťanů, kteří zemřeli ve víře. Ti tvoří podle theologů církev vítěznou (ecclesia

triumphans). Někteří z nich byli velikými světci, jejich věrnost Kristu Pánu a biblické zvěsti, až do smrti, byla uznávána instinktivně křesťanským lidem (a ne procesem římské kanonizace), takže jsou jmenováni na církevním kalendáři; tak si věrní Čechové připomínají svatou památku Mistra Jana Husa v den jeho mučednické smrti 6. července. (V tom nic špatného či hříšného není). To jsou velcí svatí, ale rovněž tak je svatým podle Nového zákona každý, kdo byl vykoupen a kdo je účastníkem nového života v Kristu. Sv. Pavel to vyjadřuje velice jasně, že všichni jsme svatými, jestliže patříme Ježíši Kristu a denně rosteme v Ducha svatém.

V nejranějším období křesťanství jediné svátky, které byly uznávány v církvi byly velikonoce a letniční neděle (Pentecost) a jako zvláštní údobí padesát dnů mezi nedělí velikonoční a letniční. Křesťanská bohoslužba v nejprimitivnější formě byla úplně dominována památkou utrpení Ježíše Krista, jeho vzkříšení (v ruštině neděle se nazývá "vzkříšení"—vzkříšení, takže každá neděle je oslavou, při večeři Páně, jeho zmrtvýchvstání) vylití Ducha svatého, a druhého příchodu. Během následujícího století se začínaly uplatňovat bohoslužby s motivem pokání v pátek a ve středu, a pomalu se vyvíjelo období půstu jako přípravy pro velikonoce. Ale tyto dni byly integrovány do nedělních a velikonočních cyklů a neměly významu bez velkých svátků, ke kterým byly namířeny.

Nejstarší památka, která se nám dochovala o vzpomínce na křesťanského "světce" oficiálním aktem církve, t. j. zvláštní svatvečerní liturgii, je nám dochována v Martyriu Polykarpově, složeném někdy kolem roku 155 či 156. Polykarp byl biskupem ve Smyrně. V době pronásledování křesťanů byl zajat a římský prokonsul Filip mu nabízel svobodu, pakliže by daroval trochu kadidla na oltář římského císaře a prohlásil, že "Caesar je Pánem." Ale Polykarp pevně odmítl: "Šestaosmdesát let již sloužím Kristu a nikdy mně nic zlého neudělal. Kterak bych mohl zlořediti svému králi a spasiteli?" Ježto se hry v cirku již skončily bylo rozhodnuto, aby staříčkový vyznavač byl za živa upálen. Smyrenští křesťané, kteří o něco později psali svým spolubratřím ve Filomelu, dali o svém zami-

Kristus Pán vstal z mrtvých! Zapišme do srdce velkými písmeny ta slova a napišme je přes celá nebesa, abychom nic jiného neviděli, neslyšeli, nemysleli a nevěděli, než tato slova.

—Martin Luther

lovaném biskupu toto svědectví:

"Později jsme vzali jeho kosti, nám vzácnější nad drahokamy a dražší nad zlato, a uložili jsme je na slušné místo. Tam, dále Bůh, se hodláme shromažďovat kdykoli možno, abychom s radostí a důvěrným oslavovali den jeho mučednictví, na památku těch atletů víry, kteří od nás odešli, a taky abychom cvičili sebe i jiné, kteří přijdou po nás, v pevnosti víry."

Nevíme, zdali byl sv. Polykarp prvním křesťanem takto vyznamenaným lidovou zbožností. Jisto však je, že od této doby se hromadí evidence o zvyku mnohých křesťanských sborů v římské říši, připamatovávat si ve výroční den hrdinskou smrt jejich mučedníků svátostí večeře Páně, a o pokud možno poblíže místa jejich hrobu.

V každém případě výroční den byl den smrti, který byl příznačně a s důrazem zván prvními křesťany "dnem narození," t. j. dnem, ve kterém mučedník dokonal ve svém vlastním životě obět' Pána Ježíše a vstoupil do Jeho pokoje. Tento fakt je základní důležitosti, chceme-li porozumět církevnímu uznávání dnů svatých; to odlišuje křesťanství od všech ostatních náboženství.

Podle starokřesťanské logiky jediným dnem narozenin s náboženskou náplní jest "smrt a vzkříšení" efektivně slíbené při křtu, a efektivně uskutečněné při odchodu z tohoto světa. V prvotní církvi oslavovali liturgickým shromážděním výroční den světcův, který se tak stal dnem narození do věčného života.

Původně každý sbor míval svůj vlastní kalendář "narozenin." V důsledku toho seznam dnů svatých se lišil od sboru ke sboru. Po uznání křesťanství císařem Konstantinem Velikým nicejský koncil ustálil všeobecný kalendář křesťanských světců. Ve čtvrtém století se počínalo rozlišovat mezi světci mučedníky a světci, kteří se vyznamenali jako lidumilové, bohoslovci, biskupové, panny, atd.

Poměrně pozdním svátkem třetího století je Epifanie (svátek tříkrálový), následovaný Vánoce a ve čtvrtém století. Na rozdíl od Velikonoc a letniční neděle všechny tyto pozdější svátky byly dny "pevnými", t. j. spadaly vždy na totéž datum. V těchto svátcích vidíme postupný rozvoj křesťanství a jeho reakci na prostředí, ve kterém zdomáčkňovalo.

Doba středověká stavěla na křesťanské antice, ale přidávala ke světcům především misionáře a zakladatele opravných řádů (sv. Vojtěch, sv. Bonifác, sv. František z Assisi). Za Karla Velikého (kolem r. 800) byl církevní kalendář poměrně ustálen. Byl zrcadlem mezinárodního rázu jednotného křesťanství. Na Západě papežská kurie se od 12. století snažila kontrolovat růst seznamu světců, ale bylo to teprve roku 1634 — tedy přes celé století po reformaci — kdy Papež Urban VIII. odňal svobodu od diecézí a zavedl systém kanonisace světců zvláštním římským výborem.

Původem neřímským jsou svátky na počest zvláštních doktrin křesťanského bohosloví. Tak na příklad v Anglii působením sv. Tomáše z Canterbury (a Becket) byl zaveden svátek sv. Trojice, kterému se Řím vzpíral až do 17. století. Církev pravoslavná má takových svátků víc. Ve staré vlasti, po Husově smrti byl zaveden takřka lidovou aklamací svátek Husův na den 6. července.

Reformátoři se nevzpírali uznávání svatých, ale zneužívání kultu svatých, které často vedlo k hospodářské krizi, když několik dní v týdnu obchody musily zůstat zavřeny. První protesty proti takovému zneužívání svátků byly vyslovovány Wyclifem, Petrem z Ailly, Mikulášem de Clémanges a Janem Gersonem. Erasmus Rotterdamský napsal satiru o celém tom hnutí, kterou nazval "Bohatí žebráci." Luterské "Kirchenordnungen" regulovaly mírný počet svátků, většinou převedených na neděli.

Anglická reformace převzala systém křesťanského roku, ale vyloučila se seznamu světců ty, ke kterým se vztahovaly středověké pověry. Anglická "Kniha společné modlitby" rozlišuje mezi červenými dny (red letter days) a černými dny (black letter days). Červené dny musí být ostříhány ve všech sborech anglikánské církve sv. Večeří Páně, a zvláštní modlitby jsou pro ně předepsány, jakož i epištola a evangelium. Všeobecná modlitba, avšak bez zvláštní epištoly a evangelia je uváděna pro "černé dny." Angličtí Puritáni samozřejmě zamítali uznávání dnů svatých. Jejich poslední odpor byl uveřejněn v dokumentu nazvaném "Exceptions (Against the Prayer Book)", uveřejněném na savoy-ské konferenci z roku 1661. Článek VI. zní

takto:

Náboženské uznávání dnů svatých ve způsobu svátků a vigilí nemá žádného podkladu v Písmu svatém, jak mu rozumíme, a má proto být odstraněno. Mají-li některé z nich být zachovány, pak by se měly jmenovat festivaly a nikoli svátky, a neměly by být kladeny na úroveň dnu Páně, ani by neměly být ostrihány zvláštními bohoslužbami. Rovněž tak lid nesmí být nucen vzdalovat se práce.

V odpovědi biskupů, "Answer," máme definovanou klasičtější pozici anglikanismu, pokud jde o liturgii a její závislost nejen na Písmu svatém, ale také na prvotní církvi:

Uznávání dnů svatých není Božím, ale církevním zřízením, a proto není nutné, aby měly zvláštní závislosti na Písmu svatém než jiné podobné služebnosti, a to pokud souhlasí s Písmem svatým a jeho všeobecným účelem, a pokud prohlubují všeobecnou zbožnost. A jejich uznávání bylo od dob pradávných, jak je zřejmo jak z rituálu a liturgii, tak ze všeobecného souhlasu starověkého křesťanství, tak i starého překladu Bible, a to zvláště syrské a etiopské, kde lekci ustanovené pro svátky jsou zvláště zaznamenány na okraji. To, jak víme, se stalo blízko apoštolských dnů. Mimo to sám náš Spasitel uznával svátek židovské církve, na př. svátek posvěcení chrámu (Sv. Jan 10:22). — Hlavním účelem těchto dnů není labužnictví, ale duchovní disciplína, a proto se nám zdá, že je vhodnější je nazývat svátky a nikoli festivaly. Ač jsou všechny svátky stejné povahy, nemají všechny stejnou hodnotu. Pokud jde o práci ve dnech mimo neděli, o tom rozhoduje světská autorita. Pokud jde o ostatní jména na křesťanském kalendáři, ta jsou zachovávána ne proto, aby se jimi uznávaly svátky, ale jen proto, že jsou užitečná k zachování věčné vzpomínky.

Zásady zde vyslovené jsou dosud platné v anglikánské větvi světové reformace. Lambethská konference přiznala právo národním samosprávám (tedy taky episkopální církvi americké), vytvářet si své vlastní kalendáře svatých. Roku 1957 vydala Liturgická komise Episkopální církve "Studijní knížku IX"

s názvem, "Kalendář", ve kterém navrhuje zavedení přes 70 světců. V každé diecézi je podobná komise, která musí ten kalendář prostudovat a napsat posudek. Jednou z mých zajímavých povinností letošního roku je předsednictví liturgické komise los-angeleské diecése. V nedávné schůzi jsme souhlasili s většinou návrhů. A návrhy ty jsou velice zajímavé. Vidíme z nich, že americká církev se necítí povinována ani před-reformačním důrazem na zázraky ani pro-reformačním důrazem na bibličnost. Společnou základnou je důraz morální, duchovní a výchovný vliv památky svatých ve vztahu k zbožnosti. Tak nacházíme mezi navrhovanými světci tato jména: Vilém Laud (arcibiskup canterburský, 1645); Phillips Brooks, (biskup massachusettský, 1893); Jiří Herbert (kněz a skladatel písní, 1633); Jiří Illuminator (biskup arménský, 332); Jiří Denison Maurice (anglický sociální pracovník a kněz, 1872); Cyríl a Metoděj (misionáři mezi Slovany, 869 a 885); Alcuin, děkan a opat tourský (804); Běda Venerabilis (anglický mnich dějepisec, 735); svátek první Knihy společné modlitby, 1549; Jan Wesley, zakladatel methodismu a anglikánský kněz, 1791); Theodor z Tarsu (první anglikánský arcibiskup kanterburský, 690); Sergěj (opat moskevský, 1392); František z Assisi (mnich, 1226); Hugh Latimer a Mikuláš Ridley (biskupové a mučedníci anglikánští, 1555); Karel Simeon (anglikánský bohoslovec, 1836); atd.

Mám jisté výhrady k této větě Pittrové: "Naši reformační otcové těžce a namáhavě se dobývali k původní zvěsti Slova Božího a k základům křesťanství, neporušeného pozdějšími nálezkami, tradicemi, a dohovými příměškami." Co je tradice? Tradice je to, co je předáváno z otců na syny. Sám Komenský mluví o "traditio lampadis". Co je konečně Bible? Je sbírkou tradic prorockých, kněžských, soudcovských, královských a mesianických, předávaných (tradovaných) nejdříve ústně z pokolení na pokolení, a konečně pro budoucí písemně zaznamenaných. Při tom je těžko se vystříci se dobových příměšků a interpretací. Tradice sama o sobě špatnou není. První tři verše kapitoly evangelia sv. Lukáše dávají zadobro tradici ústní. Musíme se učit rozlišovat tradici dobrou od tradice špatné.

Jako Češi musíme volit mezi tradicí Chelčického či tradicí Žižkovou. Slučovat je bezmyslenkovité není možno. Musíme se objektivně a modlitebně zamyslet nad oběma tradicemi, abychom poznali, která z nich je bližší pravdě a tradici novozákonní, a potom jsme-li křesťany, jít do důsledků. Hus a jiní světoví reformátoři se tradice nebáli. Přijímali ji. Jako protestanté musíme stát na tom, že základ křesťanské víry spočívá ve spasitelných skutcích Božích, zaznamenaných v Písmu svatém. Ale Hus a prvních patnáct století křesťanství stejně důrazně stálo na tom, že staří církevní otcové (po-apoštolské tradice) dávali věřícím cenné a přesné vodítko k interpretaci Písma. Necháпали tradici jako něco, co existovalo vedle Bible a bez vztahu k Bibli. Naopak, pravá křesťanská tradice spočívá na základně biblické a jest živena Písmem. V tom smyslu celá Bible je tradicí, předávanou jednou generací druhé. Písne a hymny, které se zpívají skoro ve všech křesťanských sborech, jsou také takovou tradicí. Kdo odmítá šmahem veškeru tradici, musí logicky také odmítnout duchovní písne. A ty rozhodně jsou pozdějšími přídávky. A přece, s výjimkou některých kvěkrů, nikdo proti písni nic nenamítá, pakliže vystihují bohoslovecky správně novozákonní učení. Stejně tak církev má ve své duchovní pokladnici vedle písni jiné klenoty duchovní: liturgické sbírky, knihy bohoslužebné a bohoslovecké, vděčnou památku světců a mučedníků, náboženské umění . . . To vše je nerozlučnou součástí živého obecenství víry i dnes, léta Páně 1959. Proč bychom jinak říkali v apoštolském vyznání víry, které je minimální normou všech věřících křesťanů "věřím v obecenství svatých?" Nežijeme jenom ve své době; nežijeme jenom budoucnu. Žijeme také v minulosti (a přiznávám, že tohle se těžce realizuje v Americe!); "Minulost i budoucnost se střetají ve věčném dnešku." Tady máte existenci souvislost. My, kteří věříme, že křesťanství je vskutku tím pravým náboženstvím, založeným na slavných skutcích Božích, nemůžeme pochybovat, že vedení Ducha svatého bylo s církví Kristovou i v jejím vývoji dějinném. Čím bychom my čeští protestanté byli, kdybychom si odškrtli z našeho vědomí tradici husitskou!? Jak často se mezi námi vykládají církevní dějiny, jakoby pozů-

stávaly jenom ze tří období: období apoštolské, pak dlouho nic, jen nudné vakuum, potom období reformace, a nakonec dnešní doba. Jakoby Duch svatý někde lenošíl mezi dobou apoštolskou a Husem, Wyclifem a Lutherem! Abychom měli správný obraz Vltavy nestačí se dívat jen na Vltavu plynoucí krásným panoramatem pražským. Musíme jít k pramenům, k těm malým počátkům na horách šumavských. Ale ani to nám nedá správný obraz Vltavy. Chybí v něm celý ten krásný vývoj a rostoucí moc mezi tím pramínkem a majestátnou Prahou. Křesťanství je takovou řekou živé vody. Rovněž tak církev, jež je extensí Kristovy inkarnace. V ní je ten živelný proud, ta kontinuita Ducha svatého. Účelem pravé reformace není zakládání nových studní bez ohledu ke staré řece a ke starým pramenům; hlavní úlohou reformace je regulování toku té duchovní, církevní řeky, a snad občas stavění hrází. Bez kontinuity nemáte řeku. Bez kontinuity nemáte křesťanství. Bez kontinuity nemáte církev. Bohoslovecky se té kontinuitě říká jinak: Obecenství svatých. Alfa a Omega, a všechna ta písmena abecedy mezi Alfou a Omégou. Na věky věků.

Enrico S. Molnar

Literatura

Modlitební knížka husitského krále

Před koncem minulého roku se dostal do New Yorku vzácný rukopis českého původu, kniha opravdu jedinečná. Byla kdysi majetkem krále Jiřího z Poděbrad a brával ji asi často do ruky v posledních letech života. Ze zápisu v čele rukopisu se dovídáme, že podnět k zhotovení dala druhá králova choť Johana z Rožmitálu a že byl věnován Jiřímu k Vánocům 1466. Je to soubor modliteb v české řeči, uspořádaný patrně významným duchovním ze strany pod obojí a vyzdobený umělci, jejichž jména nejsou nikde poznamenána. Jeden z nich se několikrát pokusil zachytit královu postavu. Bylo by jistě nemístné, kdybychom kresby prostě přijímali za věrnou podobu, nicméně i bez zevrubného vyšetření a porovnání s jinými doklady můžeme připustit, že se jejich původce snažil

podat aspoň výrazné znaky královny hlavu a obličej. Soudíme, že nejhodnotnější je kresba na str. 33, kde král se sklání před otevřenou knihou a v pozadí má obraz Kristův. Naráz upoutá kulatý obličej bez vousů, hustý vlas splývá až na rameno a na něm spočívá královská koruna. Třebaže postava je až na sepiaté ruce zahalena v černém pláští s bohatou výzdobou, kresba se shoduje s tím, co víme odjinud, totiž že král byl nevysoký, zavalitý.

Datum, o kterém byl rukopis dohotoven a odevzdán králi, je opravdu památné. Jiřího pře s dvorem papežským vyvrcholila těsně předtím. Dne 23. prosince 1466 se konala veliká konsistoř a tam Pavel II. vyhlásil nad českým králem konečný výrok. Neuplynulo mnoho času a Jiří byl plně zaměstnán obranou proti domácím odpůrcům a uherskému králi Matyášovi. V takovém ovzduší přijímal Jiří z rukou své choti rukopis s modlitbami a žalmy v české řeči, který asi nosil sebou na rozmanitých výpravách proti nepřítelům. Čas — bezmála čtyři sta let nezanechal na rukopise škodlivých stop. Je škoda, že je zase ukryt v soukromé sbírce, kde jeho význam a cena nikterak nevynikají. O.

Z našeho Siona a odjinud

Br. kaz. J. K. Zeman, český spolupracovník tohoto listu, byl povolán za poradce výboru pro domácí misii v kanadské bapt. konvenci Ontario a Quebec pro pětiletý program duchovní obnovy a růstu církví (Home Mission Board Counsellor for the Baptist Jubilee Advance 1959 - 1964). Končí tak své čtyřleté působení jako kazatel angl. bapt. sboru ve Villa Nova u Waterford, kde skrze křest uvedl do církve přes padesát nových členů, mezi nimi řadu přistěhovalců různých národností. Těsně před jeho odchodem byla dokončena nádherná nová fara. Br. Zeman tím přerušuje také svou misijní službu mezi naším lidem, kterou po odchodu z Toronta konal nejprve v oblasti London a potom v Hamiltonu. Jeho nový úkol nebude snadný: bude navštěvovat baptistické církve ve dvou rozsáhlých kanadských provinciích (Ontario a Quebec); v kázáních, kursech a konferencích

má vést kazatele, diakony, učitele Ned. škol, mládež a vůbec všechny členy sboru k opravdovější službě Pánu a zejména k evangelizaci. Bude mít také přímou odpovědnost za celou bapt. práci, kterou uvedená konvence koná mezi přistěhovalci mnoha národností. Br. Zemanovi blahopřejeme k jeho novému povolání a prosíme čtenáře, aby ho svými vytrvalými modlitbami v jeho nové práci podporovali.

6. dubna t. r. zemřela v Chicagu ses. A. P. Zmrhalová, vdova po profesorovi Jaroslavu Zmrhalovi, bývalém předsedovi Československé národní rady. Sestra Zmrhalová byla věrnou pomocnicí svého manžela ve vši jeho národní a církevní práci. S. Zmrhalová se narodila v Československu a do Spojených stáův přišla jako desetileté děvče. Naše Jednota v ní měla věrnou podporovatelku.

18. a 19. dubna t. r. se konala v Chicagu schůze výkonného výboru Čs. N.R.A. Mezi řečníky byli dr. M. Ferjenčík, prof. V. Bušek, prof. V. Hlavatý, dr. J. Panánek, předseda Rady, Mr. J. Hovorka a j. Československá národní rada americká vstupuje do 41. roku své národní činnosti v Americe.

Synod Spojené církve Kristovy (kongregační a evang. reformované), který je svolán na 5.-9. července do Oberlina, bude—mezi jinými věcmi—rozhodovat o předloze vyznání víry, které bylo přimraveno zvláštní komisí Spojené církve. Předseda komise, dr. Elmer J. F. Arndt prohlásil, že návrh vyznání jest POUZE návrhem, a že generální synod má plné právo jej přijat, zavrhnout anebo přepracovat. Přijatý návrh pak bude zaslán konferencím, asociacím a provinciálním synodům a jednotlivým sborům k schválení. Návrh vyznání víry v českém překladu zní následovně:

Věříme v Boha. Věčného Ducha, Otce našeho Pána Ježíše Krista a našeho Otce, o Jehož díle radostně svědčíme; (že)

On přivodí v existenci světy, tvoří člověka k svému obrazu, a staví před ním cesty života i smrti. Svatou láskou hledá spasení svého lidu od bezcílnosti a hříchu.

Soudí lidi a národy spravedlivou vůlí zvěstovanou proroky a apoštoly.

V Ježíši Kristu, muži z Nazaretu, našem ukřižovaném a vzkříšeném Pánu,

sám (Bůh) přišel k nám,
sdílel náš život,
zvítězil nad hříchem a smrtí,
a smířil svět se sebou.

On sesíla na nás Ducha svého svatého,
tvorí a obnovuje církev Ježíše Krista,
važe ve smlouvě věrný lid každého věku,
jazyka, a rasy.

On nás volá do své církve,
abychom přijali cenu i radost učednictví,
byli Jeho služebníky v službě lidstvu,
osvědčovali evangelium všemu světu a
odpírali moci zla,

sdíleli Kristův křest a jedli u Jeho stolu,
podíleli se na Jeho utrpení a vítězství.
On slibuje všem, kdo v Něho skládají
naději,

odpuštění hříchů a plnost milosti,
odvahu k boji o spravedlnost a mír,
Svou přítomnost ve zkouškách i radosti,
a věčný život ve Svém Království, které
nemá konce.

Blaženost a čest, sláva a moc budiž Je-
mu (na věky)! Amen.

Československý režim zakládá tak zvané
Sbory pro občanské záležitosti, jejichž úko-
lem jest mimo jiné nahradit náboženské ú-
kony z civilního života republiky. Dne 1.
dubna vysílal pražský rozhlas reportáž o
těchto Sborech z Plzeňského kraje.

“Naším cílem je vytvořit Sbory pro ob-
čanské záležitosti v každé obci. Východiskem
k tomu nám však musí nejdříve být dobře
fungující sbory v sídle matričního obvodu,
nebot' tam se konají sňatky občanů a všech-
ny významné slavnostní okamžiky všech ob-
čanů celého obvodu.”

“Sbory připravují nebo se přímo podílejí
na provedení obřadů, které dříve příslušely
duchovním. Není bez zajímavosti, že v mí-
stech, kde dobře pracují Sbory pro občanské
záležitosti, klesá i počet církevně opakova-
ných sňatků a počet křtů.” Sňatky jsou dnes
v ČSR právoplatné jen tehdy, jsou-li uzav-
řeny na národním výboru; věřící však obřad
mohou opakovat v kostele.

Novinkou je obřad “vítání dětí do živo-
ta.” “Do síně se k obřadům dostaví zástupci
národního výboru, závodu, kde rodiče pracují.
vedoucí lékař porodnického oddělení, dětská
lékařka a sestry,” pravilo se v reportáži.
Jde-li o dítě, jehož domovská příslušnost je
jinde než v místě porodnice, blahopřeje ro-
dičům příslušný národní výbor buď “písem-
ně nebo místním rozhlasem.”

Příznačným rysem obřadu “vítání dětí do
života” je slib rodičů, že “ze svého dítěte
vychovalí řádného občana našeho lidově-de-
mokratického státu.” — FEP.

Dne 13. února t. r. zemřel v Menziken ve
švýcarsku Dr. W. E. Schmidt, historik Jed-
noty bratrské, kazatel obnovené Jednoty a
veliký přítel českého národa. Narodil se 21.
prosince 1874 v Potštětjně v Čechách jako syn
Eugena Schmidta, prvního kazatele obnovené
Jednoty bratrské v Čechách. Po absolvování
bratrských škol v Niesky a Gnadenfeldu, pů-
sobil v letech 1902 až 1907 jako vikář praž-
ského bratrského sboru. Na podzim 1907 zís-
kal doktorát filosofie na pražské universitě.
V letech 1907 až 1934 byl sekretářem pro
t. zv. České dílo v ředitelství Jednoty v O-
chranově (Herrnhut). Po Hitlerově nástupu
k moci se uchýlil do švýcarska (kde si před
tím v Basileji našel družku života, Marga-
rethu roz. Staehelin) a působil až do r. 1950
jako reformovaný farář v Bellinzona. Posled-
ní léta trval na odpočinku v malém švý-
carském městečku Menziken, odkudž ho v r.
1958 předešla domů jeho vzácná manželka.
Br. Schmidt vydal celou řadu cenných prací
z dějin staré i obnovené Jednoty, a až do
posledních chvil si zachoval nebyvalou du-
ševní svěžest a zájem o duchovní život ve
vlasti. Mluvil obstojně česky a v posledních
letech přeložil celou řadu starých bratrských
písní do němčiny. Nikdy nezapomenu na náv-
štěvu v jeho bytě v Menziken i na jeho před-
nášku k 500. jubileu Jednoty, kterou pro-
slovil v sále Jednoty v Zurichu v březnu
1957. Ztrávil jsem s ním také několik chvil
na faře jeho syna v Koenigsfeldu na jubilej-
ním Sjezdu v červnu 1957. Svou vysokou ští-
hlou postavou a staromódním skřípcem na
očích nápadně připomínal T. G. Masaryka,
jehož byl osobním přítelem. Odešel v něm
jeden z ryzích synů “matky Jednoty bratr-
ské,” milovník evangelia a věrný přítel naše-
ho národa. Budeme ho často vzpomínat a
vracet se k jeho studii o “odkazu otcu.”

J. K. Zeman

9. dubna t. r. zemřel ve Phoenix, Ariz.,
ve věku 89 let, slavný a pravděpodobně nej-
originálnější americký architekt Frank Lloyd
Wright. Architekt Wright byl po celý svůj
život kontroversální postavou. Jeho genius
obepínal celý svět. Byl osobností nekonvenč-
ní. Jeho základním principem bylo přesvěd-
čení, že architektův úkol jest objevovat sou-

ladnost a krásu Stvořitelova řádu. Proto i všechny jeho stavby byly plánovány tak, aby harmonicky doplňovaly prostředí, ve kterém byly postaveny. Z Wrightových staveb nejznámější jest Imperial hotel v Tokiu, který se vyznačuje tím, že jeho základy byly vyřešeny tak, aby vzdorovaly častým zemětřesením; Gunheimovo museum, jehož stavba se dokončuje v New Yorku a řada soukromých residencí, které se vyznačují praktičností, účelností a krásou. Architekt Wright byl pohřben ve Spring Green, Wisconsin, kde má své letní středisko (Taliesin East). Frank Lloyd Wright se narodil v Richland Center, Wisconsin r. 1869.

Milánský římsko-katolický časopis "La Missione Cattolica" uveřejnil redakční článek, který se staví velmi přátelsky k návrhu na reformu ordinacího ritu v katolické církvi. Tato reforma může být jedním z předmětu chystaného vatikánského koncilu. Původcem návrhu prý jest biskup Wilhelm van Bekkum z Indonesie, který před třemi roky prohlásil, že by rád viděl, aby bylo dovoleno určité skupině nižšího kněžstva se ženit, a neb aby bylo umožněno některým ženatým mužům kněžské vysvěcení. Podobná reforma by se setkala s plným souhlasem zejména v misijních polích v Africe a Asii, ale též i v některých částech Evropy a Jižní Ameriky, kde je velký nedostatek kněžstva. Ordinace by byla omezena tak, že ženatí kněží by mohli vykonávat všechny funkce kromě slavení mše a slyšení zpovědi. Vatikán úředně nikterak neprojevil ochotu o podobné reformě uvažovat, ale neoficiální katolické hlasy, které se přimlouvají za podobnou reformu naznačují změnu ve vatikánském ovzduší od chvíle, kdy se nynější papež Jan XXIII. ujal svého úřadu.

Proti účasti na 7. mezinárodním festivalu mládeže, který se bude konat ve Vídni v červenci t. r., vydal svaz rakouské mládeže rozhodné ohrazení. Svaz sdružuje rakouskou mládež evangelickou, katolickou, socialistickou, skauty a studenty. V prohlášení se praví: Dosud se tyto festivaly mládeže konaly v hlavních městech komunistických zemí. Tento krát se má festival po prve v oblasti nekomunistické. Volba hlavního města neutrálního Rakouska nic nemění na komunistickém charakteru festivalu. Jeho pořadatelé odmítají přijmouti opravdu demokratická svobodomyšlná hesla do svého programu a chtějí

heslem "nepolitického mírového sjezdu mládeže" odvrátit pozornost od svých skutečných záměrů. Potlačení svobodných organizací mládeže v t. zv. lidově-demokratických zemích znemožněno jest i pravé zastoupení mládeže těchto zemí.

Demokratické organizace, sjednocené v rakouském svazu mládeže, jsou svými stanovami m. j. zavázány "ze všech sil čelit všem militaristickým, nacionalistickým a totalitním snahám, ať fašistickým, lidově demokratickým či kteréhokoli jiného druhu". Členové rakouského svazu mládeže jsou si vědomi komunistického charakteru mezinárodního charakteru festivalu mládeže a odmítají proto účast na tomto podniku.

Dopisy

(Taylor, Texas) "Zpráva o úmrtí br. V. P. Stupky mě zarmoutila právě tak, jako před rokem podobná zpráva o odchodu br. dr. M. Horáka . . . Doufám, že se naleznou pracovníci, kteří budou věrně pokračovat v práci . . . Souhlasím s tím, abychom se soustředili na práci kolem Křesťanských Listů a Husova Lidu a na podporu činnosti br. P. Pittera. Otázku předsednictví necht' rozhodne pobídní schůze výkonného výboru. Moje spolupráce s Jednotou jest známa. I nadále můžete počítati s mojí spoluprací . . . Kéž Pán žehná vaší práci na Jeho Vinici.

Srdečně váš, Josef A. Bartoň,
texaský místo-předseda.

Výzva všem českým a slovenským evangelikům ve svobodném světě.

Milí bratři a sestry:

Věřím a vím, že milujícím Boha smrt otvírá bránu nebes a že bolest se jim mění v požehnání. A přece doznávám, že jsem zdrcen zprávou o odchodu bratra Vincenta P. Stupky. Jsem zarmoucen při pomýšlení na jeho rodinu a jsem v obavách o budoucnosti naší Jednoty. A přece Jednota musí žít a působit! Je dnes jedinou představitelkou a mluvčí neujarmeného československého evangelictví.

Jednota je povolána k významným úkolům, k jejichž plnění je potřebí nových, Bohu i národu odpovědných pracovníků. Nebýt mého důležitého poslání zde hlavně mezi žsl. uprchlíky, přispěchal bych rád na pomoc a převzal část úkolů. Nemohu však a nesmím

opustit své místo. Proto vznáším snažnou a naléhavou prosbu na všechny schopné bratry a sestry v USA a Kanadě: uctěte památku zasloužilého bratra V. P. Stupky tím, že věnujete své síly Jednotě!

Jednota potřebuje agilní členy výboru, potřebuje i horlivé zástupce ve všech sborech, kde jsou slovenští a čeští evangelici! Uposlechněte této výzvy a přihlaste se ihned k spolupráci bratru Tatterovi! Bůh požehnej vašemu rozhodnutí a řiď vaše kroky!

Váš bratr Přemysl Pitter.

K výzvě se připojuje Svaz československých evangeliků v Rakousku:

Karel Kozák a Jan Wenbauer.

(Německo) článkem "Papež Jan XXIII. neb XXIV." v č. 2/59 informoval nás br. Enrico Molnar o historickém pozadí jména nynějšího papeže. Známe velkou snášlivost pisatelova, proto mne udivil útočný tón jeho stati. "Kdyby dnešní papež měl úctu k pravdě" je invektiva, která mne nutí zastat se papeže, který se proti tomuto narčení nemůže v našem listě bránit. Nepochybují, že papeži jsou dějinné události 15. století neméně dobře známy jako br. Molnárovi. Jastlíže si přesto přisvojil jméno neblahého papeže, učinil tak jistě nikoli z neúcty k pravdě, nýbrž proto, že chtěl svoji církev zbavit přihany, kterou Jan XXIII. po sobě v církvi zanechal a chtěl jeho jména svým jménem nahradit. Náš časopis je zavázán svým názvem mít křesťanského ducha a hledat i u odpůrců pohnutky dobré. Zesnulý papež prohloubil, bohužel, rozpor mezi církví svou a církvemi reformačními. Proč nekvitovat vděčně snaby nynějšího papeže pro jejich umenšení?

—Přemysl Pitter.

Předplatné a milodary na časopis. a dary Jednotě od Feb. 18. do April 4, 1959.

Přítelka, Omaha Nebr.	\$20.00
M. Miklaszewski	15.00
\$5.00 místo květin k uctění památky Rev. V. P. Stupky; \$5.00 místo květin k uctění památky p. Jos Matějky z Kanady a \$5.00 předplatné Husova Lidu.	
Václav Šulc	2.00
Oldřich Styblo	25.00
Emma Zeman	2.00
Mrs. Fred Machotka	30.00

M. Kyhal	2.00
Jan Matys	2.00
Mrs. Jas. Bečička	5.00
Mrs. Joseph Zápalka	2.00
Arnošt Kulka	3.00
Mary Cucak	4.00
John Drahovzal	2.00
Martha H. Hlavatý	10.00
Blanche Horak	2.00
Joseph Petr	5.00
Josefa Ziegler	10.00
F. J. Totušek	5.00
Mrs. K. Houska	5.00
Julia Backer	5.00
Louis Suk, Sr.	10.00
Marie Machotka	5.00
Anna Nedobitý	2.00
Anna Kolař	10.00
Anna Dukátník	1.00
Paul Smílek	2.00
Mrs. Fr. Jančík	2.00
Susan Dikant	10.00
J. J. Nedbalek	3.00
Frank Sláma, Sr.	10.00
Marie Kupala	3.00
Czechoslovak Evangelical Church	30.00
Karl Brzobohatý	10.00
Frank Gajdošík	5.00
Anna Širný	15.00
Anděla Horák	2.00
Elizabeth Louzecký	2.00
Anna Pěchota	10.00
Josephine Dinga	5.00
Vlasta Mucala	1.00

S díky přijala a o další pomoc prosí, Národní Jednota, 4800 S. Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois.

Každý chce žít na útraty státu. Všichni však zapomínáme, že stát žije na naše útraty.
—Frédéric Bastiat.